

تأثیر خصوصی سازی بر صنعت بیمه پاکستان

ترجمه: محمود عادل

● افزودن قابلیت دولت در مصرف وجوه برای برنامه‌های اجتماعی.

● گسترده‌تر و عمیق‌تر کردن بازار سرمایه.

ایجاد محیطی بازتر و دارای امکانات بیشتر برای سرمایه‌گذارهای داخلی و خارجی جهت نیل به اهداف مهم رشد اقتصادی و صنعتی.

در مورد پاکستان ممکن است تشخیص بین «آزادکردن» و «خصوصی‌کردن» از جهت تهیه برنامه تنظیم ساختاری به عنوان شرایط همکاری با صندوق بین‌المللی پول^(۱)، بانک جهانی، و سایر مقامات مؤثر بین‌المللی چندان روشن نباشد. اثرات اقدامات آزاد کردن اقتصادی و خصوصی کردن در پاکستان چنان مرتبط به یکدیگر و درهم آمیخته‌اند که منافع مربوط به یک عامل خاص نوآوری را نمی‌توان مشخص کرد.

خصوصی کردن بخش اقتصادی و سیاست حذف نظارت دولت وابسته به داشتن تأثیر مثبتی در فعالیت بیمه‌ای در پاکستان است و دورنمای آشکاری از رقابت‌های فعالیتهای بیمه‌ای در کشور را نشان می‌دهد.

ساختار کنونی فعالیت بیمه‌ای در پاکستان

در حال حاضر فعالیت بیمه‌ای در پاکستان متعلق به هردو بخش دولتی و خصوصی است و به وسیله این دو بخش اداره می‌شود. امروزه فعالیت بیمه‌ای در پاکستان به وسیله بیش از ۵۰ شرکت پاکستانی و ۱۲ شرکت خارجی که در ۶ گروه کار می‌کنند انجام می‌شود. علاوه بر اینها سه شرکت دولتی هم وجود دارند: «شرکت بیمه پاکستان» که بیشتر فعالیتش در بیمه اتکائی است، «شرکت بیمه ملی» که بیمه‌نامه‌های بیمه‌های عمومی بخش دولتی را صادر می‌کند، و شرکت دولتی بیمه عمر که در قسمت بیمه‌های عمر فعالیت می‌نماید.

مقاله زیر تحت عنوان یادشده فوق در سال ۱۹۹۲ بعنوان بهترین مقاله منتشره در مجله بیمه پاکستان در بخش مقالات خصوصی سازی انتخاب گردید که به لحاظ اهمیت آن ترجمه فارسی مقاله یادشده از نظر خوانندگان عزیز فصلنامه می‌گذرد.

مفهوم خصوصی کردن

خصوصی کردن به معنای انتقال دادن منافع مختلف سرمایه‌گذاری از بخش دولتی به بخش خصوصی است. دایره عمل خصوصی کردن ممکن است گسترش یافته شامل کاهش نظارتها و بی‌نظمی اقتصاد کشور گردد، امری که در مورد بعضی از کشورهای در حال توسعه، مانند پاکستان، که در آن در طی مدتی طولانی محیطی بسیار منظم، وجود داشته، احتمال وقوع آن بسیار است. اهداف و مقاصد اصلی «خصوصی کردن» ممکن است از کشوری به کشور دیگر متفاوت باشد زیرا این اهداف با محیط خاص اقتصادی هر کشوری بستگی دارند. یا وجود این، اهداف کلی، «خصوصی کردن» عبارت است از:

- به حرکت درآوردن منابع مالی.
- اقدامات اقتصادی را بهبود بخشیدن.
- افزودن منافع کارآئی، شامل کارآئی در تخصیص مناسب منابع مالی، کارآئی تولیدی، و کارآئی در امور جدا از بازاریابی.
- کاستن فشار مالی وارد بر دولت در نتیجه محدودیتهای بودجه‌ای.

فشار «خصوصی کردن» بر فعالیت بیمه‌ای

برای مطالعه فشار «خصوصی کردن» بر فعالیت بیمه‌ای باید مفهوم «خصوصی کردن» و همچنین ساختار فعالیت بیمه‌ای در پاکستان را بخوبی مورد بررسی قرار داد.

خصوصی که در بیمه‌های غیرزندگی فعالیت می‌کنند باید پذیرفت که فعالیت بیمه‌ای، در مجموع، از نقطه نظر میزان حق بیمه عاقلانه است. با وجود این، با توجه به اصلاحات اقتصادی در کشور، هنوز دورنمای وسیعی از امکانات اصلاح و ترقی در فعالیت بیمه‌ای مشاهده می‌شود.

بیمه‌های زندگی عمر در پاکستان

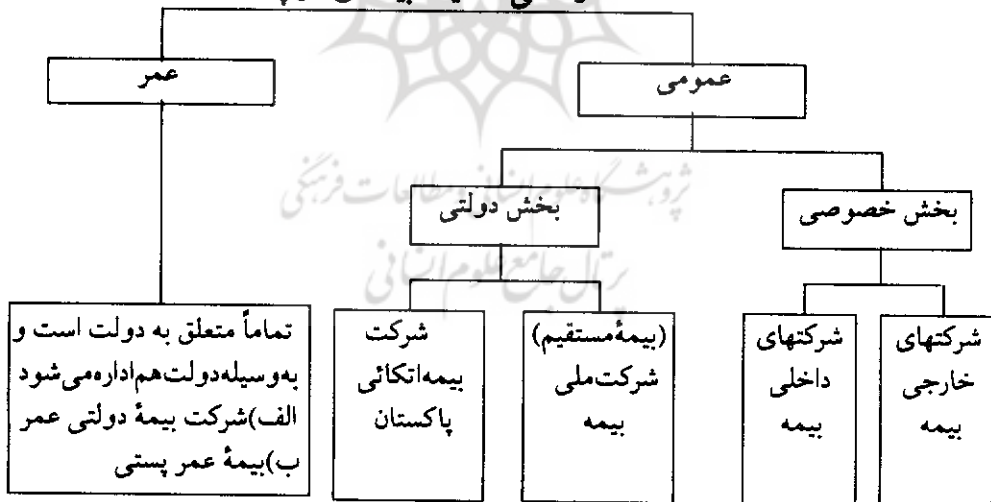
فعالیت بیمه‌های زندگی به منزله وسیله مهمی برای به جریان انداختن پس‌اندازهای عامه مردم است. علاوه بر این در ایجاد عاملی در مقابل خطرات حیات انسانی مانند ازکار افتادگی بر اثر وقوع حوادث دارد و عنوان طریقه‌ای عملی برای پس‌انداز اجباری است. بازگشت مجدد بخش خصوصی به کار بیمه‌های زندگی توسعه‌ای است که از آن استقبال می‌شود، ضمناً نشانه‌ای از افزایش نقش عهده‌داران کارهای مهم اقتصادی در بخش مالی است.

در سیاست خصوصی کردن قسمتی از مؤسسات توسط حکومت فعلی انتظار نمی‌رود تعداد زیادی شرکت بیمه عمر در آینده نزدیک تشکیل شود.

گرایشهای بیمه‌های غیرزندگی در پاکستان

فعالیت در رشته بیمه‌های غیرزندگی یک فعالیت بالنده و رشد کننده در پاکستان است. دامنه این بیمه‌ها بسیار وسیع است و در نتیجه سیاست خصوصی کردن، در کشور زمینه‌های جدیدی برای فعالیت در این رشته باز شده است. درحقیقت اگر خطرات مورد بیمه را به ترتیب شایسته بیمه کرده و حق بیمه مناسبی از بیمه‌گذار گرفته شود می‌توانیم هر چیزی را بیمه کنیم. اما فقدان شناسایی کامل در مورد موضوع بیمه و ناآشنایی مردم کشورمان نسبت به بیمه در مقایسه با قسمتهای دیگر جهان، یعنی نقص دو عامل که لازمه سرعت رشد فعالیت بیمه‌اند، موانعی بر سرراه توسعه فعالیت بیمه‌اند. اینک در نتیجه وجود ناآرامی در کشور، مردم به استفاده از بیمه می‌اندیشند. باارزشیابی اقدامات شرکت‌های بخش

ساختار فعلی فعالیت بیمه‌ای در پاکستان

دورنماهای اقدامات جدیدی به تفصیل زیر ایجاد شد.
الف) جریان خصوصی سازی صنایع:
خصوصی سازی صنایعی چند که قبلاً در مالکیت دولت بود مانند صنایع اتومبیل سازی، کارخانه‌های سیمان، کارخانه‌های روغن مایع، کارخانه‌های تهیه

آینده صنعت بیمه پس از خصوصی شدن مؤسسات صنعتی

تغییرات اجتماعی - اقتصادی در پاکستان در نتیجه سیاست‌های خصوصی کردن باعث مواجه شدن فعالیت بیمه‌ای با رقابت‌های تازه گردید و ابعاد بازاریابی و

مدتها پیش، وسیله مهمی برای به جریان انداختن پس اندازهای انباشته شده عامه مردم شناخته شده است. بازار سرمایه مجاری متعددی برای پس اندازها و سرمایه گذاریها به وجود آورده که در حال رقابت با یکدیگرند. در چنین اوضاع و احوالی بیمه عمر ناچار به کوششی سخت در مورد پس اندازهای بیمه گذاران و سرمایه گذاری آنها است. شرکتهای بیمه عمر ناچار به اتخاذ تدابیری می باشند که نرخ بازدهی از منافع برای اندوخته ها به دست آورند که پادشاهی که به بیمه نامه ها تعلق می گیرد قابل رقابت با نرخ بازده سرمایه گذاریها و پس اندازهای غیر عمری باشد. در عین حال، وضع مستحکم شرکت بیمه دولتی که از همه جهت اعتماد مردم را، از طریق تسویه فوری خسارتها و پرداخت وجه بیمه شده بیمه نامه ها در پایان مدتشان، جلب کرده است، به نظر می رسد که میدان رقابت را برای شرکتهای بیمه عمر تازه تأسیس شده در بخش خصوصی تنگتر و تنگتر می گرداند.

اهمیت فعالیت بیمه ای

در توسعه اقتصادی کشور، بیمه علاوه بر پوشش و حمایتی که در مقابل خطرات گوناگون به شخص یا مؤسسه ای می دهد، نقشی حیاتی در تشکیل سرمایه در وضع فعلی اقتصادی دارد. بیمه تضمین کافی برای دارایی کسانی است که عهده دار اقدامات مهم مالی می شوند و علم و اطلاع لازم را در اختیار متقاضیان اعم از اشخاص یا گروههای صنعتی یا اجتماعی که در جستجوی پوششی بیمه ای در مقابل پیشامدها و خطرات جدیدند می گذارد. فعالیتهای بیمه ای در پاکستان، به خصوص در شرایط متحول اقتصاد فعلی، نقشی بسیار مهم در اقتصاد کشور بازی کرده است و با نگاهی سریع به واقعیات و اعداد مشروحه زیر کمکی را که این فعالیتهای بیمه خود به اقتصاد کشور کرده اند می توان دریافت.

در پایان ماه ژوئن ۱۹۹۱ (۱۰/۴/۱۳۷۰) ۲۸ بیمه گر بیمه های غیرزندگی (بدون در نظر گرفتن PIC^(۱)) که یک بیمه گر اتکائی است)، در بورس سهام کراچی KSE^(۳) حضور داشته اند و جمع کل سرمایه های پرداخت شده آنها به ۴۹۳ میلیون روپیه پاکستان بالغ شده است.

کودهای مختلف و صنایع شیمیایی که نتیجه آن امکان بیمه شدن آنها در شرکتهای خصوصی بیمه است رقابتی در شرکتهای بیمه بخش خصوصی به وجود می آورد تا احتیاجات بیمه ای آن مؤسسات را برآورده سازند و خدماتی از هر جهت بهتر از گذشته ارائه دهند. این رقابت در بین بیمه گران بخش خصوصی باعث بالا رفتن کیفیت خدمات و پایین آمدن نرخهای حق بیمه می گردد.

(ب) تأسیس بانکهای جدید و خصوصی شدن بعضی از بانکهای قدیمی:

دولت پاکستان اخیراً به بخش خصوصی اجازه سرمایه گذاری در بانکها و تأسیس بانکهای جدید را داده است و بعضی از بانکهای قدیمی دولتی را خصوصی کرده است. خصوصی شدن این مؤسسات ساختار صنعتی و اقتصادی تازه ای به وجود می آورد و به این ترتیب، تقاضای زیادی برای پوششهای مختلف بیمه ای برای بیمه گران بخش خصوصی پیدا می شود.

(ج) بکار انداختن واحدهای صنعتی از کار افتاده و مریض و تبدیل آنها به صورت واحدهای مولد:

دولت می کوشد که این گونه مؤسسات صنعتی بیمار و از کار افتاده را در خطهای جدید صنعتی به راه انداخته آنها را به صورت واحدهای تولیدی در آورد. این عمل همچنین باعث افزایش تقاضای بیمه هایی می شود که احتیاجات بیمه ای آنها را برآورده سازند.

کلیه اقدامات مذکور تقاضاهای جدیدی برای بازاریابی به وجود می آورد و در نتیجه، بخش خصوصی وضعیت بهتری خواهد یافت که به طریق شایسته تری به این کار بپردازد.

(د) رقابتهایی که شرکتهای خصوصی بیمه عمر، در دوران خصوصی کردن مؤسسات، با آنها روبرو خواهند شد: ورود بیمه گران خصوصی جدید بیمه عمر به بازار بطور ضمنی متضمن افزایش نقش اقدام کنندگان به کارهای مهم مالی در توسعه بخش مالی می گردد، بخشی که در سیاست فعلی دولت از بیشتر نظارتهای انتظاماتی دولت معاف است، زیرا سیاست دولت در حال حاضر تجهیز کامل بازار برای توجه به کلیه زمینه های قابل تصور در فعالیتهای اقتصادی است. فعالیت در بیمه عمر، از

همچنین در مقابل این مبلغ، سرمایه گذاری آنها در بازار، در همان تاریخ، ۲ میلیارد روپیه بوده است. بنابراین، بخش بیمه‌های غیرزندگی، بدون احتساب شرکت بیمه اتکائی پاکستان، از حیث تعداد ۵٪ شرکتهای بازار بورس، از حیث سرمایه پرداخت شده ۱/۵٪ و از حیث سرمایه گذاری در بازار ۲/۳٪ بوده است.

باز هم بدون احتساب شرکت بیمه اتکائی پاکستان، حق بیمه وصول شده در سال ۱۹۹۰ معادل ۱۶۱۷ میلیون روپیه بوده است. شرکت آدامجی به تنهایی ۳۸٪ مجموع حق بیمه‌ها را وصول کرده و چهار شرکت که بطور دسته جمعی بعد از آدامجی می‌باشند ۳۵٪ دیگر وصول کرده‌اند. بنابراین مهمترین شرکت که در بیمه‌های غیر زندگی در پاکستان کار می‌کنند ۷۳٪ کل بازار را تحت کنترل داشته‌اند.

نتیجه نهائی و پیشنهادها

می‌توان نتیجه گرفت که نقش فعالیت بیمه‌ای مستقیماً تحت تأثیر تغییرات اجتماعی - اقتصادی یک ناحیه مخصوص قرار می‌گیرد و باید جوابگوی تقاضاهای آنها باشد تا بتواند اعتبار و اهمیت حرفه‌ای خود را در جامعه حفظ کند. همچنین باید در مورد وضع بازار و تقاضاهای احتمالی آن دائماً تحقیق و مسائل جدید را حل کند، روشهای جدید ایجاد تقاضا را طراحی و ارائه خدماتی بهتر و مناسب با آن تقاضاها را پیش‌بینی نماید. مدیریت فعالیت بیمه‌ای باید وضع انعطاف‌پذیری داشته باشد تا در صورت لزوم پوششهای بیمه‌ای را تغییر داده و مناسبتر و بهتر گرداند. در پاکستان از ظرفیت بیمه بازار کاملاً بهره‌برداری نشده است، و به این جهت

امکانات بالقوه بیمه بسیار است. دورنمای اوضاع خوب است؛ مشروط بر آن که شرکتهای بیمه از امکاناتی که در راه این تغییرات شرایط اجتماعی - اقتصادی فراهم شده‌است استفاده کنند و مطمئن باشند که عاملین فروش بیمه‌ایشان بخوبی آموزش دیده و در کار خود ماهرند و آنچه را مشتریان لازم دارند به آنان عرضه می‌کنند.

امکانات وسیعی برای توسعه فعالیت بیمه‌ای در پاکستان با برنامه خصوصی کردن بسیاری از مؤسسات و امکان بیمه‌شدن آنها در مؤسسات خصوصی بیمه وجود دارد. معذک کاری مشکل و کوششی سخت در پیش است و پیشرفت به رایگان به دست نمی‌آید، زیرا در حال حاضر شرایط شدیداً تغییر یافته، ارزش واقعی با شناور بودن نرخ ارز پول تدریجاً کاهش می‌یابد که نتیجه آنها افزایش تورم است و کسری روبه افزایش بودجه دولت و تغییر وضع بازار سرمایه هم مزید بر علت است.

در این اوضاع و احوال فعالیت بیمه‌ای در پیشرفت خود و مقابله با رقابتهای کنونی نظام اقتصادی، کوششی دشوار در پیش دارد. بنابراین شرکتهای بیمه باید روشهای پرتحرک و نیرومندی در پیش گیرند و وسائلی برای توسعه فعالیت بیمه در پاکستان مهیا ساخته و در اختیار داشته باشند تا در کوشش توسعه جویانه خود پیروز گردند.

منبع:

Insurance Journal Jan-Feb-Mar 1993:
The impact of Privatization on Insurance
Industry - by Muhammad Imtiaz Ali

پاورقی

۱ - (International Mometry Fund) IMF

۲ - Pakistan Ins. Corporation

۳ - Karachi Stock Exchange